



Protocol Werken bij kou en slecht weer

Kou, regen, sneeuw, harde wind, mist, onweer of donkere dagen: ieder weertype brengt eigen risico's met zich mee. Van onderkoeling tot slecht zicht in het verkeer. Dit protocol zet per weertype de belangrijkste maatregelen op een rij.

Twijfel je? Stop, overleg met je leidinggevende en kies voor veiligheid.



Kou

Bij erg koud weer kun je onderkoeld raken of bevriezen. Ook kun je minder scherp zijn en sneller fouten maken.

Bij onderkoeling verliest je lichaam meer warmte dan het kan vasthouden. Dit kan ook gebeuren als het boven nul graden is, vooral bij wind of wanneer je kleding nat is. Bij temperaturen onder nul kunnen vingers, tenen, oren en neus bevriezen. Ook kun natte handen bij strenge vorst vastvriezen aan metalen oppervlakken.

Maatregelen

Planning

- Is het erg koud? Overleg met je leidinggevende of het werk op een warmer moment kan worden uitgevoerd.

Tijdens het werk

- Zorg voor een afgeschermd werkplek.
- Neem regelmatig korte pauzes (2 tot 5 minuten per uur).
- Zorg voor drinkwater dat niet bevroren is.
- Gebruik een verwarmde schaft- of pauzeruimte.
- Zorg voor iets warm te drinken.
- Wissel werkzaamheden af.

Materiaal en machines

- Gebruik waar mogelijk verwarmde voertuigen en machines.
- Bewaar materialen niet direct op de grond.
- Sla materialen die niet tegen vorst kunnen vorstvrij op.
- Zorg voor voldoende verlichting.
- Controleer of leidingen en installatiedelen door vorst beschadigd zijn.
- Gebruik gereedschap met een isolerend handvat.

Kleding

- Draag meerdere lagen kleding:
 - een onderlaag die vocht afvoert;
 - een isolerende tussenlaag;
 - een wind- en waterdichte buitenlaag.
- Draag warme veiligheidsschoenen of veiligheidslaarzen met profiel.
- Draag warme werkhandschoenen met goede grip.
- Bescherm hoofd en oren met een muts of helmmuts.
- Gebruik handcrème en lippenbalsem om huidproblemen te voorkomen.

Werk in onverwarmde ruimtes

Bijvoorbeeld in ruwbouw, parkeergarages, technische ruimtes of koelruimtes:

- Blijf er niet langer dan nodig.
- Wissel werkzaamheden af.
- Zorg voor werkende verwarming als dat mogelijk is.
- Beperk tocht en koude luchtstromen.
- Schakel installaties uit die koude lucht blazen als dat kan.
- Blijf bewegen.

Signalen van onderkoeling

Let op rillen, vermoeidheid, bleke huid, minder goede coördinatie, verwardheid, en afwijkende ademhaling.

Wat doe je?

- Stop direct met werken.
- Breng jezelf of de medewerker naar een warme of beschutte plek.
- Trek natte kleding uit en vervang deze.
- Houd vooral hoofd en nek warm.
- Geef een warme drank als de medewerker goed kan slikken.
- Bel 112 als iemand suf wordt.
- Schakel bij twijfel medische hulp in.

Signalen van bevriezing

Je ziet bijvoorbeeld een bleke of witte plek op de huid, een witte plek met een roze rand, of je hebt een vreemd warm gevoel op de bevroren plek.

Wat doe je?

- Ga direct naar een warme ruimte.
- Verwarm de plek voorzichtig met handwarm water. Gebruik geen heet water.
- Wrijf niet over de huid.
- Stop met verwarmen als de plek opnieuw kan bevriezen.
- Schakel medische hulp in bij blaren, gevoelloosheid of beschadiging van de huid.
- Bel 112 bij ernstige bevriezing.



Regen

Regen maakt kleding nat en vergroot de kans op onderkoeling. Ook worden oppervlakken glad. Machines, hoogwerkers en kranen kunnen minder stabiel staan. Zit je in het verkeer, dan wordt het zicht slechter en er is kans op aquaplaning. Werken met elektrisch gereedschap in natte omstandigheden geeft extra risico op een elektrische schok.

Maatregelen

- Regent het hard? Overleg met je leidinggevende of buitenwerk op een droog moment kan worden uitgevoerd.
- Zorg voor een afgeschermd werkplek.
- Draag waterdichte werkkleding en veiligheidsschoenen of laarzen met profiel.
- Laat natte kleding goed drogen.
- Controleer de ondergrond en de stabiliteit van materieel. Stop met werken als de ondergrond kan verzakken.
- Gebruik loopplanken als de grond zacht of modderig is.

- Voorkom dat regenwater op de werkplek komt.
- Controleer voertuigen, aanhangwagens en materieel op een veilige en goede technische staat en op een goed werkende verlichting.
- Controleer de ruitenwissers van voertuigen en zorg voor voldoende ruitenwisservloeistof.
- Wees tijdens het rijden alert op aquaplaning.

Elektriciteit bij nat weer/regen

- Gebruik elektrisch handgereedschap en andere elektrische arbeidsmiddelen in natte omstandigheden alleen als dit echt nodig is. Denk aan boormachines, slijpmachines, zaagmachines, werklampen en verlengsnoeren.
- Controleer vóór gebruik of het gereedschap, de kabels en de stekkers niet beschadigd zijn.
- Gebruik een aardlekschakelaar.
- Werk bij natte omstandigheden niet aan elektrische installaties onder spanning. Overleg met je leidinggevende of werkverantwoordelijke als dit niet mogelijk is.

Elektriciteit in natte, besloten of geleidende ruimten

- Gebruik in natte, besloten of geleidende ruimten alleen elektrische arbeidsmiddelen met een veilige spanning lager dan 50 V. Sluit deze aan via een goed werkende veiligheidstransformator.
- Plaats de veiligheidstransformator buiten de werkruimte.



Sneeuw, hagel en ijs

Door sneeuw, hagel en ijs kun je uitglijden. Ook heb je minder grip op daken, steigers en andere werkplekken. Er is instortingsgevaar van daken door dikke sneeuwlagen. Zit je in het verkeer dan kan er sprake zijn van gladheid en minder zicht.

Maatregelen

- Overleg met je leidinggevende of buitenwerk veilig door kan gaan.
- Stel niet-noodzakelijke werkzaamheden uit.
- Vertrek later als de omstandigheden gevaarlijk zijn, overleg dit met je leidinggevende.
- Stop transport bij ijzel.
- Verwijder sneeuw en ijs voordat je begint.
- Strooi zout of zand op gladde plekken.
- Stop met werken op hoogte als er onvoldoende grip is.
- Controleer daken op zware sneeuwbelasting.
- Betreed geen daken of steigers met sneeuw of ijzel.
- Gebruik goede communicatiemiddelen bij hijswerk (portofoons, vaste signaalman, vooraf afgesproken commando's).
- Controleer voertuigen, aanhangwagens en materieel op een veilige en goede technische staat en op een goed werkende verlichting.
- Controleer de ruitenwissers van voertuigen en zorg voor voldoende ruitenwisservloeistof.
- Houd ramen, spiegels en lampen sneeuw- en ijsvrij.
- Pas in het verkeer je rijgedrag aan (snelheid aanpassen, afstand houden, rustig optrekken).



Harde wind

Bij harde wind kunnen materialen wegwaaien. Steigers, ladders en hoogwerkers kunnen instabiel worden. Ook is er meer kans om te vallen. Daarnaast koel je sneller af.

Maatregelen

- Stop het buitenwerk bij harde wind en storm en overleg bij twijfel met je leidinggevende.
- Plaats windschermen als dat mogelijk is.
- Zet materialen en gereedschap goed vast.
- Bevestig steigers en ladders volgens de voorschriften.
- Verwijder losse zeilen en werktenten.
- Let op vallende of wegwaaiende voorwerpen.
- Controleer na een storm of steigers, kranen en hoogwerkers nog veilig zijn.

Vuistregels

- **Windkracht 6 of hoger:** stop met werken op ladders, in werkbakken, op aluminium rolsteigers, hangsteigers en hoogwerkers.
- **Windkracht 7 of hoger:** stop met werken op daken en met hijswerkzaamheden.
- **Windkracht 8 of hoger:** stop met werken op stalen steigers.

Let op:

- Volg altijd de instructies van de fabrikant.
- Houd rekening met de veiligheidsregels van je eigen bedrijf én met de veiligheidsvoorschriften die gelden op de werklocatie.
- Beoordeel altijd de situatie ter plaatse.
- Windvlagen kunnen lokaal sterker zijn dan de gemeten windkracht.
- Overleg bij twijfel met je leidinggevende en pas de maatregel toe die het beste past bij de omstandigheden en de veiligheid van het werk.



Mist

Mist zorgt voor minder zicht. Dat maakt werken en rijden minder veilig.

Maatregelen

- Is er zeer dichte mist? Overleg met je leidinggevende of het werk veilig kan doorgaan.
- Pas in het verkeer je rijgedrag aan.
- Gebruik goede communicatie bij hijswerk (portofoons, vaste signaalman, vooraf afgesproken commando's).
- Werk rustiger en neem extra veiligheidsmarges.
- Controleer verlichting van voertuigen en materieel.
- Let op natte en gladde oppervlakken zodat je niet uitglijdt.



Onweer

Bij onweer kun je worden getroffen door bliksem. Blikseminslag kan leiden tot ernstig letsel of brand. Je kunt de afstand van onweer schatten door de tijd tussen bliksem en donder te tellen. Is dat minder dan 10 seconden, dan is het onweer dichtbij.

Maatregelen

- Stop buitenwerk bij dreigend onweer.
- Werk tijdens onweer niet op hoogte, in open terrein, op of bij water, bij hoge objecten, metalen constructies of elektrische installaties.
- Zoek een veilige plek op, bijvoorbeeld in een gebouw of in een gesloten cabine van een auto, hijskraan, graafmachine of ander materieel.
- Hervat het werk pas als het onweer volledig voorbij is.



Donkere winterdagen

- In de winter is het langer donker. Daardoor zie je minder goed en ben je minder zichtbaar voor anderen.

Maatregelen

- Zorg voor voldoende verlichting op de werkplek.
- Controleer of verlichting geen verblinding veroorzaakt, denk bijvoorbeeld aan verkeerd geplaatste bouwlampen.
- Voorkom struikelgevaar door kabels.
- Let op brandgevaar van hete lampen (ouderwetse bouwlampen geven veel hitte).
- Draag reflecterende kleding zodat je goed zichtbaar bent.

Verantwoordelijkheden medewerker

- Voer een Laatste Minuut Risico Analyse (LMRA) uit.
- Meld onveilige situaties direct.
- Neem geen onnodige risico's.
- Bespreek twijfels met je leidinggevende.